

Ny forskrift om regionale miljøtilskudd for jordbruket - Innlandet

Kursdager 20.-26. februar 2019

Fylkesmannen i Innlandet

Miljøtema	Mål	Tiltak (tilskuddsordninger)
Kulturlandskap og biologisk mangfold		
Kulturlandskap	Ivareta det tradisjonelle kulturlandskapet ut over det en oppnår gjennom de nasjonale ordningene.	Drift av bratt areal
		Drift av beitelag
		Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark
Biologisk mangfold	Ivareta ulike utvalgte naturtyper og biologisk verdifulle arealer i jordbruket.	Slått av slåttevær og slåttemark
		Beite av biologisk verdifulle arealer
		Skjøtsel av trua naturtyper
		Soner for pollinerende insekter
Kulturminner og kulturmiljøer	Ivareta og synliggjøre spor i landskapet etter tidligere tiders jordbruksdrift og bosetting, slik som gravminner og rydningsrøyser, samt å bidra til å opprettholde tradisjonelle driftsformer som seterdrift.	Drift av seter
		Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner
		Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner
		Skjøtsel av kulturhistoriske områder
Friluftsliv	Ivareta allmennhetens tilgang til jordbrukets kulturlandskap	Det er ikke foreslått noen ordninger spesifikt for friluftsliv og tilgjengelighet i regionalt miljøprogram, men følgende ordninger kan bidra til å nå målene: Tilskudd til grasdekte vannveier og grasstriper i åker, grasdekte kantsoner i åker samt ingen jordarbeiding om høsten.

Forurensning og klima

Avrenning til vann	Redusere avrenning av næringsstoffer og partikler til vassdrag og kyst. Tiltakene er viktig for å oppnå målene etter vannforskriften.	Ingen jordarbeiding om høsten
		Fangvekst som underkultur
		Fangvekst sådd etter høsting
		Grasdekt vannvei og grasstriper i åker
		Grasdekt kantsone i åker
		Fangdam
Utslipp til luft	Stimulere til gjødslingsmetoder som gir redusert utslipp av ammoniakk og lystgass.	Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen
		Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel
		Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmoldning
		Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange
Plantevern	Stimulere til bruk av andre metoder enn bruk av kjemiske plantevernmidler.	Ugrasharving i åker
		Ugrasbekjempelse i radkulturer
Miljøavtale	Stimulere til at foretak gjennomfører flere miljøtiltak som i kombinasjon gir større miljøgevinst enn enkelttiltak	Miljøavtale for nedslagsfeltet til vassdraget Fortenbekken/Askjumelva i Gran på Hadeland, samt Stavsjøen i Ringsaker for å sikre et bedre vannmiljø i kalksjøene

Ny forskrift for Innlandet på høring

- Må følge forskriftsmal i instruks → setter en del begrensninger
 - Formål og de fleste vilkår for hvert tiltak er gitt i instruksen
 - Noe bestemmes regionalt:
 - Tiltak og tiltaksklasser (ut fra de som er satt opp i forskriftsmalen at vi kan velge mellom) – Dette er bestemt gjennom regionalt miljøprogram for Innlandet 2019-2022
 - Områder eller arealer gitte tiltak kan bli utført på skal tydelig framgå av forskriften – Her er det mulig å komme med innspill
 - Nærmere bestemmelser om for eksempel varighet og tidspunkt for beiting, nedre eller øvre grense for antall dyr, dekar, stykk eller meter. - Her er det mulig å komme med innspill
- Forskrift er sendt ut på høring, høringsfrist 31.mars
- Vedta forskrift i løpet av april

§ 4 Drift av bratt areal

Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere, for å ivareta kulturlandskapet.

Tiltaksklasser: overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 5 Drift av beitelag

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3b.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

§ 6 Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Det kan gis tilskudd til innmarksbeiter innenfor verdifulle kulturlandskap. Innmarksbeitene må være godkjent av kommunen, og må ligge i områder som er registrert som verdifulle kulturlandskap i miljøbasen Naturbase.

Arealet må ha tilstrekkelig beitetrykk for å hindre gjengroing uten at dette medfører beite- eller tråkkskader.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 7 Slått av slåttemyr og slåttemark

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark og slåttemyr som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Tiltaksklasse: svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 8 Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer

Det kan gis tilskudd for slått eller beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Det kan gis tilskudd til følgende naturtyper:

- *Beiting av hagemark, naturbeitemark, beiteskog, fuktenger og småbiotoper. Tiltaksklasse: beiting.*
- *Slått av småbiotoper og artsrike veikanter. Tiltaksklasse: slått.*

Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase, og skal være klassifisert som viktig eller svært viktig for biologisk mangfold.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 9 Soner for pollinerende insekter

Det kan gis tilskudd for å så og skjøtte soner med pollinatorvennlige frøblandinger på jordbruksareal. Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler.

Tiltaket skal gjennomføres enten

- i grasdekte vannveier og grasstriper i åker jf. § 17. Bredden på sona skal tilsvare bredden på grasdekt vannvei eller grasstripe. Tiltaksklasse: lav sats, eller*
- ved å etablere en egen sone for pollinerende insekter. Bredden på sona som etableres skal være minimum 2 meter. Tiltaksklasse: høy sats.*

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 10 Drift av seter

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal være **minst seks uker** per sesong. Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter.

Tiltaksklasser: egen foredling, levering til meieri.

Tilskuddet utmåles per seter, fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

§ 11 Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av automatisk fredete kulturminner etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Ved beiting må antall beitedyr og beiteperioden tilpasses slik at vegetasjonen holdes lavvokst samtidig som kulturminnet ikke blir skadet av tråkk og liggeplasser. Det gis tilskudd for det arealet som er nødvendig å skjøtte for at kulturminnet skal være synlig jf. første ledd.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per dekar. Hvis kulturminnet med sikringszone har en mindre utstrekning enn fem dekar, kan det gis tilskudd for inntil fem daa som skjøttes.

§ 12 Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner etter lov av 6. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Antall beitedyr og beiteperioden må tilpasses slik at vegetasjonen holdes lavvokst samtidig som kulturminnet ikke blir skadet av tråkk og liggeplasser.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per stykk.

§ 13 Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Det kan gis tilskudd for beiting og slått eller rydding av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som er gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivaretatt.

Det kan gis tilskudd til jordbruksarealer i seterområder der arealene sammen med seterhusene utgjør et helhetlig setermiljø. Det kan også gis tilskudd til andre jordbruksarealer som ligger høyere enn vernskoggrensen og fast bosetting i området.

Det kan gis tilskudd til maksimalt 20 dekar

- *per seter, eller*
- *per seter i kombinasjon med dyrkningsfelt, eller*
- *for dyrkningsfelt som har samme eiendoms- eller festenummer.*

Tiltaksklasser: beiting, slått/rydding.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Miljøtema avrenning til vann

Prioritering av områder:

- Fulldyrka jord i nedbørsfelt i henhold til nasjonal hydrografisk inndelingen av vassdrag (jf. REGINE-felt i henhold til NVEs inndeling av vassdrag) med vannforekomster som i Vann-Nett er både:
 - karakterisert med middels eller stor påvirkning fra diffus avrenning fra fulldyrka mark og
 - klassifisert til moderat eller dårligere tilstand for ett eller flere av følgende kvalitetselementer med hensyn til næringstilførsel (eutrofi):
 - planteplankton
 - påvekstalger
 - bunnfauna
 - næringstilstand
 - fosfortilstand

Andre områder:

- Arealer som ikke er prioriterte, jf. pkt. 1.1. over.

§ 14 Ingen jordarbeiding om høsten

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønngjødsling og grønnfôrvekster dersom arealet ikke jordarbeides om høsten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret. Halmen på disse arealene skal ikke brennes.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1 pkt. 1.

Tiltaksklasse: erosjonsklasse 1-4.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 15 Fangvekst som underkultur

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd sammen med korn, oljevekster og belgvekster. Tilskuddet kan gis for arealer som oppfyller vilkårene etter § 15 ingen jordarbeiding om høsten. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1 pkt. 1.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 16 Fangvekster sådd etter høsting

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler og ikke gjødsles etter høsting av hovedveksten. Det kan tillates sprøyting i vekstsesongen mot floghavre, hønsehirse og svartstøtvier. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1 pkt. 1.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 17 Grasdekte vannveier og grasstriper i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i dråg på åkerarealer. Grasdekket skal ha en bredde på minimum seks meter. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret

Tilskudd kan også gis for grasdekke på tvers av fallet i lange hellinger. Grasdekket skal ha en bredde på minimum to meter.

Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1 pkt. 1.

Tiltaksklasser: korn, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 18 Grasdekt kantsone i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på åkerareal.

Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på minimum åtte meter, målt fra vassdragets normalvannstand, der minst seks meter ligger på fulldyrka areal. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret. Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes, og skal slås, beites eller pusses i søknadsåret. Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1 pkt. 1.

Tiltaksklasser: korn, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 19 Fangdam

- Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseeffekt.
- Tilskuddet utmåles per dekar.

Miljøtema utslipp til luft

Felles for alle tiltakene:

- Det gis bare tilskudd for ett tiltak pr. areal pr. år
- Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret
- Det må spres minst 5 kg total-N i husdyrgjødsel pr. dekar
- Foretaket må ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd pr. dekar

Spesielle vilkår for noen av tiltakene:

- For spredning av husdyrgjødsel om våren og eller i vekstsesongen må all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen
- Nedfelling/nedlegging gjelder bare bløtgjødsel
- Ved nedlegging i åpen åker må gjødsla moldes ned innen 2 timer
- Ved spredning med rask nedmolding må gjødsla moldes ned innen 2 timer

§ 20 Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og bioest om våren eller i vekstsesongen. Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter spredning i søknadsåret. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter §§ 21 eller 22. Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 21 Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen to timer.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter §§ 20 eller 22. Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 22 Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Det kan gis tilskudd for nedmolding av husdyrgjødsel og biorest ved harving eller pløying innen to timer etter overflatespredning. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

*Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter §§ 20 eller 21.
Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.*

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 23 Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og bioest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter §§ 20, 21 og 22.

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 24 Ugrasharving i åker

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved sprøyting mot floghavre og hønsehirse, eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønne.

Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 25 Ugrasbekjempelse i radkulturer

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse i radkulturer. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris.

Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Tiltaksklasse: Mekanisk ugrasbekjempelse.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 26 Miljøavtale

Det kan gis tilskudd til foretak som gjennomfører en kombinasjon av tiltak for styrket miljøinnsats, etter denne bestemmelsens andre til fjerde ledd. Det skal inngås avtale med kommunen på skjema fastsatt av Fylkesmannen.

Det kan gis tilskudd i følgende områder med naturtypen kalksjøer: nedbørfeltet til Askjuntjern og nedbørfeltet til Glorudtjern i Gran kommune og nedbørfeltet til Stavsjøen i Ringsaker kommune.

Det kan gis tilskudd til miljøavtale trinn 1 til foretak som både gjennomfører tiltaket Ingen jordarbeiding om høsten, jf. § 14, på 100 % av areal i nedbørfeltet, og gjennomfører minst to av følgende tiltak:

- *Vegetasjonssoner jf. §§ 17 og 18, på areal med åpenåker i nedbørfeltet.*
- *Fangvekster, jf. §§ 15 og 16, på minimum 50 % av arealet foretaket disponerer i nedbørfeltet*
- *Miljøvennlig spredning av all husdyrgjødsel som spres på areal i nedbørfeltet jf. metoder beskrevet for §§ 20, 21 og 22.*

§ 26 Miljøavtale fortsetter

I tillegg må følgende vilkår være oppfylt:

- Foretaket skal ikke gjødsle over norm*
- Beitedyr skal holdes borte fra direkte kontakt med vassdrag i nedbørsfeltet i en avstand på minimum 2 meter*
- Husdyrgjødsel som lagres på bakken skal spres førstkommende vekstsesong*
- Lagerplass for husdyrgjødsel på bakken skal kartfestes i avtalen.*

Tiltaksklasser: Trinn 1

Tilskuddet utmåles per dekar.

Generelle bestemmelser

- Søknadsfrist: **15. oktober**
- Søknadsfrist for beitelag: **15. november**

Kontroll av vilkårene for RMP-tilskudd – litt ny vri

- Vilkårene i forskriften skal være kontrollerbare
- Ved kontroll skal kommunen vurdere om *formålet med tiltaket oppnådd*. Det vil si at måloppnåelsen er knyttet til et funksjonskrav.
- Eks: Ved kontroll av ordningen for skjøtsel av kulturminner skal kommunen vurdere om kulturminnet er gjort synlig i jordbrukslandskapet ved gjennomføring av skjøtselstiltaket.

